

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privathushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter. I det följande kommenteras utvecklingen av konsumtionen per person och år, främst för perioden 1990–2009.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat med 49 % sedan 1990 och uppgår till 78 kg. Konsumtionen av *övriga mjölprodukter*, där bland annat pasta ingår, har också ökat 49 % till 14 kg per person under samma period. Däremot har konsumtionen av *mjöl och gryn* minskat från 22 till 18 kilo.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst *kött* har ökat kraftigt (73 %) sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller *charkuterivaror* utgör konsumtionen av korv och pastej m.m. den största delen. Här har konsumtionen ökat 18 % och uppgår till 17 kilo per person.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 18 %. Lätt- och minimjölk har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 10 %, från 16 till 18 kilo per person. Äggkonsumtionen

har varit relativt oförändrad de senaste åren, men har minskat med 13 %, från 12 till 10 kilo, sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* har stadigt minskat, från 18 till 12 kilo, under perioden.

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen ökat med 49 % sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av lök, purjolök och tomater som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *färska frukter och bär* visar på en ökning utom för äpplen och päron.

Konsumtionen av *färsk potatis* är år 2009 på samma nivå som föregående år, 45 kilo per person. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 26 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av *choklad och konfektyrvaror* har ökat, från 11 till 15 kilo per person år 2009.

Sedan 1990 har konsumtionen av *glass* minskat med 25 % till 10 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 till 98 liter år 2009, dvs. med 65 % medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 20 liter (51 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen av starköl och vin ökat, medan spritdryckskonsumtionen minskat. År 2009 konsumerades 33 liter starköl, 23 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2009 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett

oförändrad, dvs. ca. 12–14 MJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med 26 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 110 g år 2009. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har ökat något sedan 1980-talet och år 2009 konsumerades 129 g per person och dag. År 2009 bidrog fett med närmare 36 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av kött och köttvaror samt matfett.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2009 till 373 g per person, vilket är en ökning med 9 %. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, matfett och köksväxter. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av kött och köttvaror samt bröd och spannmålsprodukter. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med knappt 2 % mellan 2008 och 2009 till knappt 155 miljarder kronor. Försäljningen av mineralvatten, läskedrycker samt frukt- och grönsaksjuicer har ökat med drygt 10 % medan försäljningen av frukt minskat med drygt 5 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2010 12 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den

totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2010 ökat med 23 % sedan 2000 motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var även den 23 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 31 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 26 %. Minskningen för starkspriten är 11 %. Index-talen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandard. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakomsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som

jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysade varor, färdiglagad mat etc.

Med *total konsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för human konsumtion. Total konsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasseregister använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år 2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of

Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

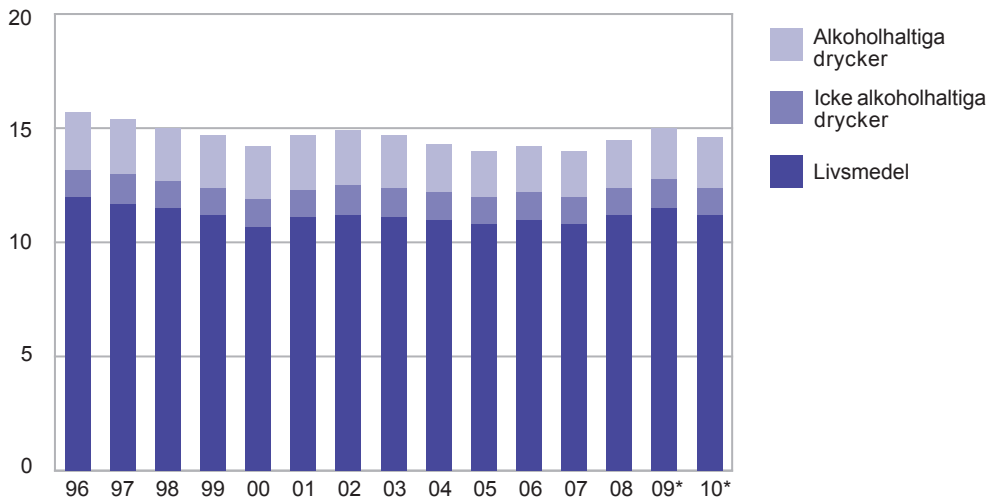
Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i ”Konsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. år 2009”, Jordbruksverket, Statistikrapport 2011:2. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik, Livsmedel. I denna rapport redovisas även beräkningar av totalkonsumtionen. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

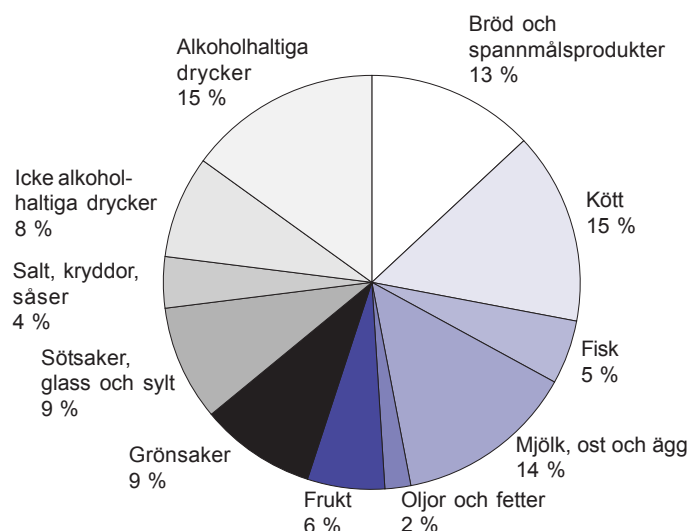
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1996–2010***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2010* enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2009, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2008	2009*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,559	8,872	9,030	9,220	9,299
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,8	19,0	18,2
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	10,4	10,1	10,1
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,5	5,9	5,2
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,0	3,0	2,9
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,5	12,7	14,3	14,3	14,2
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,3	1,3	1,2
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	8,7	9,0	9,4
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,4	4,0	3,5
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	72,2	76,5	77,6
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,8	3,5	3,6
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	47,6	55,4	53,6
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	5,1	4,6	4,5
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,1	4,6	4,2
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,5	8,4	11,7
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	42,4	46,1	46,5
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4
Kalv- och nötkött, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	9,9	10,9	11,3
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	15,2	15,3	15,6
Färskött, färskt och fryst ⁸	kg	24	0,7	0,7	0,9	1,1	1,2
Fjäderfäskött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	14,1	16,6	16,0
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,8	1,8
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	22,6	23,8	23,3
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,7	0,6	0,7
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	4,5	5,1	5,0
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	16,8	17,8	17,4
Köttkonserver (exkl. köttsoapor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,7	0,3	0,2
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	17,6	12,9	12,1

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår inte kasserade slaktkycklingar, dessutom har vissa ändringar gjorts i underlaget.

10) Uppgifterna baseras på ett bristfälligt material och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2008	2009*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filead, färsk fisk ^{12,13}	kg	38–43	6,5
Filead fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,9	3,1	3,7	3,8
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,4	9,6	9,5	9,3
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,1	2,0	2,1
Mjök							
Mjök	liter	60–68	154,8	141,2	137,7	129,2	126,6
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60	2,8	1,4	0,9	0,7	0,7
Lätt- och minimimjök < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	24,4	20,4	19,3
Mellanmjök m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	51,1	48,6	47,9
Standardmjök > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	29,4	25,8	25,8
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	9,7	8,3	7,3
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	4,5	5,7	5,1
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	17,6	19,7	20,6
Grädde, ost och ägg							
Grädde	liter	70–72	8,5	9,9	9,0	9,6	10,5
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70	1,3	2,0	2,2	2,1	2,2
Gräddfil, inkl. matyoghurt	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,6	1,6
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	5,2	5,9	6,8
Mjölkpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Ost	kg	75–78	16,3	16,5	17,6	17,8	18,0
Härdost	kg	75	13,1	12,6	12,8	12,6	12,6
Smältost, och ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,9	4,8	5,2	5,4
Ägg ¹⁰	kg	80	11,7	10,4	9,8	10,0	10,1
Matfett							
Smör och margarin	kg	82–84	18,2	14,9	11,9	11,2	11,6
Smör	kg	82	2,2	1,3	1,5	1,8	2,2
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,4	5,5
Lättmargarin	kg	84	4,3	4,9	4,8	3,9	3,8
Matolja ¹⁵	kg	87	0,8	0,9	1,7	1,5	1,3
Köksväxter							
Rotfrukter	kg	89–90	9,0	9,4	9,4	10,5	10,9
Morötter	kg	89	7,4	8,0	8,0	9,0	9,1
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,4	1,4	1,5	1,7
Färska köksväxter	kg	92–99	28,9	38,8	42	42,5	43,0
Gurkor	kg	92	3,8	4,3	4,4	5,0	5,2
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	8,7	7,8	7,4	8,0
Blom-, vit-, röd-, bryssel- o. grönkål samt broccoli ¹⁶	kg	95–96	5,9	6,3	6,2	5,7	5,9
Sallad ¹⁶	kg	97	5,0	5,5	5,7	6,1	6,0
Tomater	kg	98	6,3	8,6	10,0	10,2	9,9
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	99	2,3	5,4	7,9	8,1	8,0
Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter	kg	101–104	16,9	17,6	19,8	22,4	22,0

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att dataunderlagen anses alltför osäkra.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dessförinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2008	2009*
Fruktar och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,0	17,1	20,8	18,4
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,2	1,9	2,6	2,7
Äpplen och päron, färska ^{10,17}	kg	109	15,0	14,0	17,1	14,9	13,0
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga färska frukter ^{10,17}	kg	110–111	21,5	27,6	26,3	26,2	24,3
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{10,17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,0	2,9	2,7
Fruktar och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,3	5,6	4,8
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	6,8	7,5	7,3
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ^{18,19}	kg	117–118	3,4	3,8	4,6	4,5	4,0
Saft och juice av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	19,2	22,0	14,9
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10,20}	kg	122	60,4	47,1	46,5	44,5	44,7
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	10,6	11,4	11,3
Socker	kg	129–130	13,9	10,1	7,4	6,3	6,6
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	7,7	8,0	7,9
Te	kg	134	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drick-choklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	2,5	2,8	3,0
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	15,7	15,1
Såser inkl. majonnäs o andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	12,8	15,9	18,0
Glass	liter	142–143	13,9	12,5	12,6	11,0	10,4
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,7	2,8	2,8
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	94,3	95,6	98,1
Läskedrycker, cider m.m. ²¹	liter	148	49,8	82,2	84,5	84,7	90,9
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	9,8	10,9	7,3
Maltdrycker	liter	151–152	41,2	30,5	22,1	20,2	20,1
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	5,0	4,2	3,9
Öl 2,25 – 3,5 % ^{22,23}	liter	152	28,6	23,1	17,1	16,0	16,2
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²²	liter	156	19,0	25,3	28,9	32,0	32,9
Vin ²²	liter	157	12,2	16,3	19,5	21,8	23,1
Spritdrycker ²²	liter	158	4,4	2,8	2,7	2,8	2,8

17) Naturakonsumtion ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor, varför de bör tolkas med viss försiktighet.

19) Ändrat underlag fr.o.m. år 2005 vilket gör att tidigare års siffror inte är helt jämförbara.

20) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

21) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

22) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

23) Beräknad uppgift. Inhemsk produktion + beräknad import/export.

Tabell 17.2

Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹

Nutritive values per capita and day. Means for the whole population

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln ²				
	Energi,	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Summa
	MJ	tein,	g	rater,	hol,	tein,	%	rater,	hol,	%
	g	g	g	g	g	%	%	%	%	%
2009* ²	13,6	110	129	373	14,7	14,0	35,6	47,2	3,2	100
2008 ²	13,6	111	126	377	14,2	14,1	35,0	47,9	3,1	100
2005 ²	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2000 ²	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995 ²	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Fr.o.m. 1995 beräknas energimängden med faktorerna 17,0 kJ/g för protein och kolhydrater, 37,0 kJ/g för fett och med 29,0 kJ/g för alkohol.

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3

Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2009 med fördelning på olika livsmedel

Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2009*	1980	2009*	1980	2009*	1980	2009* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	4 008	17	24	12	16	134	171
Kött och köttvaror	1 321	1 759	23	34	23	29	5	5
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	383	6	11	3	5	1	2
Mjölk	1 129	764	17	12	11	6	25	19
Grädde och mjölkpulver	247	352	1	1	6	9	1	1
Ost	544	630	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	138	4	3	3	2	0	0
Matfett ³	1 747	1 033	0	0	47	28	0	1
Köksväxter	205	311	2	3	1	1	9	11
Frukt och bär	692	813	1	2	1	5	36	33
Potatis och potatisprodukter	625	755	3	3	1	4	31	31
Socker och sirap	919	317	0	0	0	0	54	19
Andra livsmedel ⁴	891	1 438	3	4	8	13	32	50
Malt och läskedrycker ⁵	259	461	0	0	0	0	11	24
Totalt livsmedel	11 993	13 162	87	110	126	129	340	368
Alkoholhaltiga drycker	326	466	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	13 629	87	110	126	129	342	373

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4

Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2009*, milligram

Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kost-fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	95	1	0,8	4,4	125	12
Kött och köttvaror	641	1	0,6	5,0	34	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	49	0	0,1	0,7	26	0
Mjök	87	0	0,1	0,2	404	0
Grädde och mjölkpulver	76	0	0	0	24	0
Ost	100	0	0	0,1	293	0
Ägg	57	0	0	0,4	13	0
Matfett ⁴	261	0	0	0	3	0
Köksväxter	253	54	0,1	1,1	59	4
Frukt och bär	11	36	0,1	0,9	40	4
Potatis och potatisprodukter	1	32	0,1	0,3	11	4
Socker och sirap	0	0	0	0	1	0
Andra livsmedel ⁵	28	5	0	1,5	77	2
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	14	0	0,4	11	0
Totalt livsmedel	1 658	144	2,1	14,6	1 121	26
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0	0,8	15	0
Totalt	1 658	144	2,1	15,3	1 136	26

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigbildad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från beta-karoten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

**Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2009
(enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr**
Turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2008	2009	2000	2008	2009
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	26 203	27 384	19 138	22 511	22 982
01.1.1.1	Ris	619	855	884	619	825	832
01.1.1.2	Bröd	10 997	15 003	15 773	10 997	12 752	13 110
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	2 188	2 349	1 186	1 694	1 755
01.1.1.4	Bakverk	3 188	4 258	4 264	3 188	3 561	3 475
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	3 900	4 113	3 148	3 680	3 810
01.1.2	Kött	19 862	31 035	32 638	19 862	26 752	27 092
01.1.2.1–	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	12 533	13 938	8 556	9 831	10 603
01.1.2.4,							
01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	14 551	14 626	8 438	13 306	12 893
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	3 951	4 075	2 868	3 615	3 596
01.1.3	Fisk	7 352	9 931	10 456	7 352	7 774	7 882
01.1.3.1–	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, fryst, torkad, rökt eller saltad)	2 580	4 514	4 626	2 580	3 182	3 164
01.1.3.3							
01.1.3.4	Annat konserverat eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	4 772	5 417	5 830	4 772	4 592	4 718
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	19 839	28 651	30 442	19 839	23 695	24 786
01.1.4.1–	Mjölk	5 135	5 889	5 948	5 135	4 715	4 658
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	5 236	5 759	3 727	4 356	4 777
01.1.4.5–	Ost och andra mjölkprodukter	9 539	15 144	16 178	9 539	12 762	13 431
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	2 382	2 557	1 438	1 862	1 921
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 587	4 698	3 662	4 020	4 096
01.1.5.1	Smör	468	741	839	468	617	699
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 990	2 957	2 685	2 596	2 531
01.1.5.5							
01.1.5.3–	Matolja	509	857	902	509	807	866
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppsnivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2008	2009	2000	2008	2009
01.1.6	Frukt	8 157	13 411	13 423	8 157	9 532	9 012
01.1.6.1– 01.1.6.7	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	11 171	11 053	7 300	7 697	7 307
01.1.6.8	Torkad frukt	697	1 807	2 071	697	1 480	1 490
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbasera- de produkter	160	432	299	160	354	215
01.1.7	Grönsaker	13 218	18 195	18 747	13 218	15 527	15 599
01.1.7.1– 01.1.7.4, 01.1.7.7	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	12 506	12 272	8 852	10 116	9 722
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	226	252	96	204	215
01.1.7.6	Andra konserverade eller behand- lade grönsaker	1 959	2 557	3 187	1 959	2 314	2 710
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	2 906	3 036	2 312	2 894	2 952
01.1.8	Socket, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	19 429	20 298	15 224	18 230	18 337
01.1.8.1	Socket	937	793	823	937	749	752
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 338	1 391	987	1 176	1 162
01.1.8.3– 01.1.8.6	Konfektyr, choklad och glass	13 299	17 299	18 084	13 299	16 305	16 423
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	8 191	8 276	5 965	7 931	7 620
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	5 045	5 092	2 338	4 978	4 718
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	170	180	124	180	184
01.1.9.3– 01.1.9.4	Jäst, dessertberedningar och sop- por samt övrigt	3 503	2 976	3 004	3 503	2 773	2 718
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	5 053	5 544	4 501	5 424	5 467
01.2.1.1	Kaffe	3 685	4 054	4 444	3 685	4 402	4 394
01.2.1.2	Te	541	727	761	541	728	712
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	272	340	275	294	362
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	11 524	12 959	8 195	10 970	12 101
01.2.2.1– 01.2.2.2	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	6 395	6 982	4 381	6 141	6 611
01.2.2.3– 01.2.2.4	Juice och saft	3 814	5 129	5 977	3 814	4 829	5 489
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	29 750	32 389	24 709	29 145	31 092
02.1.1	Spritdrycker	7 285	6 484	6 966	7 285	6 338	6 723
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	14 605	16 024	10 113	14 599	15 687
02.1.3	Öl	7 312	8 661	9 399	7 312	8 208	8 683
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 370</i>	<i>2 755</i>	<i>2 835</i>	<i>3 370</i>	<i>2 486</i>	<i>2 526</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>5 906</i>	<i>6 564</i>	<i>3 939</i>	<i>5 722</i>	<i>6 157</i>

Tabell 17.6
**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2010 enligt national-
 räkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr**

Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2008	2009*	2010*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	122 994	128 239	153 945	179 926	188 476	192 344
<i>Livsmedel</i>	011	110 193	114 877	138 831	162 671	169 444	173 468
Bröd och spannmåls- produkter	0111	18 783	19 313	22 439	26 356	27 544	28 163
Kött	0112	20 681	21 114	28 572	32 542	34 159	34 803
Fisk	0113	6 278	7 656	8 992	10 268	10 797	11 042
Mjök, ost och ägg	0114	19 426	20 293	23 867	28 890	30 693	31 068
Oljor och fetter	0115	3 979	3 647	3 900	4 587	4 698	4 822
Frukt	0116	7 784	8 460	11 386	14 043	13 751	14 360
Grönsaker	0117	12 347	13 494	15 476	18 232	19 088	19 584
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 441	15 339	17 946	19 580	20 458	21 089
Salt, kryddor, såser	0119	5 474	5 561	6 253	8 173	8 256	8 537
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	12 801	13 362	15 114	17 255	19 032	18 876
Kaffe, te, choklad	0121	5 221	4 538	4 666	5 094	5 588	5 594
Läsk, juice, saft	0122	7 580	8 824	10 448	12 161	13 444	13 282
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	23 327	24 872	26 326	29 885	32 556	33 342
Sprit	0211	8 627	7 803	6 781	6 720	7 314	7 238
Vin	0212	7 399	9 543	11 729	14 098	15 527	16 238
Öl	0213	7 301	7 526	7 816	9 067	9 715	9 866
Hushållens konsumtions- utgifter totalt		871 244	1 077 693	1 289 918	1 456 872	1 476 911	1 549 320

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2010 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2008	2009*	2010*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	92,5	100,0	113,6	120,4	122,3	123,0
<i>Livsmedel</i>	011	92,8	100,0	113,0	119,6	120,8	122,1
Bröd och spannmålsprodukter	0111	95,1	100,0	112,7	117,2	119,6	121,3
Kött	0112	90,9	100,0	127,4	132,7	134,8	136,8
Fisk	0113	88,4	100,0	98,6	101,0	102,0	103,9
Mjök, ost och ägg	0114	96,1	100,0	108,2	117,5	122,9	122,6
Oljor och fetter	0115	108,6	100,0	104,6	109,7	111,7	114,6
Frukt	0116	86,3	100,0	114,6	115,8	106,8	112,3
Grönsaker	0117	79,9	100,0	107,9	114,5	117,5	115,1
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,8	100,0	114,4	119,7	120,4	121,0
Salt, kryddor, såser	0119	97,1	100,0	108,5	137,3	131,8	133,8
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	89,6	100,0	118,1	127,8	135,8	131,4
Kaffe, te, choklad	0121	93,9	100,0	120,0	120,2	121,0	115,4
Läsk, juice, saft	0122	87,2	100,0	117,3	131,3	142,6	138,7
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	102,9	100,0	105,8	117,1	124,9	126,3
Sprit	0211	125,0	100,0	84,9	84,3	90,5	88,8
Vin	0212	89,5	100,0	124,5	147,8	159,3	164,3
Öl	0213	96,8	100,0	104,6	113,6	118,6	118,6
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		84,7	100,0	111,7	118,9	118,4	122,6

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.